

Kijkwijzer taalontwikkeland en ICT-verrijkt lesgeven¹

	De leerkracht	niet waarge nomen	waarge nomen	meermaals waargenomen
CONTEXT	1. begint de les met een krachtige introductie-activiteit die bruggen legt tussen de kennis van de leerders en het nieuwe onderwerp: • doet de leerders hun (ervarings)kennis verwoorden en benut de variatie aan kennis die in de klas aanwezig is • maakt gebruik van werkvormen die de leerders hun kennis doen uitwisselen • speelt in op lacunes aan kennis door leerders een actieve ervaring te bieden en er met hen over in gesprek te gaan			
CONTEXT - INTERACTIE	2. organiseert leeractiviteiten die de betrokkenheid bevorderen: • start vanuit een uitdagende probleemstelling of een intrigerend voorbeeld • zorgt ervoor dat de leerders de gebruikswaarde van de nieuwe kennis al bij het begin van de les ervaren • geeft leeropdrachten die de leerders actief aan het werk zetten: handelingen uitproberen, uitzoeken en experimenteren, logisch redeneren en hypothesen formuleren, zich informeren			
TAALSTEUN	3. zorgt voor de nodige ondersteuning bij de leeractiviteiten: • voorziet hulpmiddelen die het zelfstandig luisteren/spreken/lezen/schrijven bevorderen: voorstructurend kader, richtende/focussende vragen, schrijfkaders, visuele steun • laat de leerders geregeld samenwerken in kleine groepen zodat ze elkaar helpen bij het geven van betekenis aan CAT en ze ook in niet-specialistentaal over de leerinhoud kunnen communiceren • observeert het luisteren/ spreken/ lezen/ schrijven en geeft er feedback op • doet, in geval van problemen bij het luisteren/ spreken/ lezen/ schrijven, de leerders aan de hand van denkstimulerende vragen zelf tot een oplossing komen • doet na de uitvoering van de opdracht de leerders reflecteren over het eindresultaat maar ook over de aanpak van hun luisteren/ spreken/lezen/schrijven			
TAALSTEUN	4. geeft de leerders veel gelegenheid om CAT en vaktaal actief te gebruiken en CATAalcompetenties in praktijk te brengen: • schept geregeld situaties waarin de leerders gebruik moeten maken van geschreven bronnen om hun leeropdracht te kunnen uitvoeren: informatieve teksten, instructies en stappenplannen, tabellen, grafieken, schema's, ... • schept geregeld situaties waarin de leerders informatie uitwisselen en met elkaar overleggen over de nieuwe leerinhoud aan de hand van CATAal en vakterminologie			

¹ Gebaseerd op: "Principes en goede praktijken voor een krachtige taalleeromgeving in de niet-taalklassen: een lesobservatie-instrument" uit Centrum voor Taal en Onderwijs (2020) *Taalbeleid Secundair Onderwijs*.
<http://www.taalbeleid.org/>

	• schept geregeld situaties waarin de leerders via functionele schrijfp opdrachten de leerinhoud kunnen verwerken en CAT en vaktaal vastzetten			
CONTEXT	5. stemt zijn aanpak af op de kenmerken in de groep: • hanteert een inductieve lesopbouw (van bekend naar onbekend, van concrete werkelijkheid/geboden ervaring naar abstrahering, van minder naar meer abstract); • zorgt voor een geleidelijke opbouw in moeilijkheidsgraad van hun opdrachten en vragen • maakt gebruik van werkvormen die de vier verschillende manieren van leren aan bod laten komen: concreet ervaren, observeren en reflecteren, observaties en reflecties integreren in een theoretisch kader, experimenteren en toepassen			
TAALSTEUN	6. besteedt veel aandacht en zorg aan het inbrengen van nieuwe CAT en vakterminologie: • biedt CAT en vaktermen aan op het moment dat de leerders er ontvankelijk voor zijn, d.i. (1) deze nodig hebben voor het uitvoeren van een motiverende leeractiviteit en (2) in staat zijn er betekenis aan te geven (vanuit voorkennis of vanuit context) • pendelt geregeld heen en weer tussen CAT en alledaagse verwoording • controleert regelmatig het begrip van CAT en vaktermen			
ICT- VERRIJKING	7. zet digitale tools in om leerdoelen te bereiken: • de tools ondersteunen het leerproces van de leerder • de tools verrijken de leeractiviteiten			
ICT- VERRIJKING	8. zet digitale tools in om na te gaan of de leerdoelen bereikt zijn			